

Taalleesland (tweede editie)

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

slo

Taalleesland (tweede editie)

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij compacten

November 2009

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bechrijvingsgegevens

Taalleesland (tweede editie)

Uitgever

Bekadidact
Postbus 122
3740 AC Baarn
Telefoon: 035 - 548 24 21
Fax (035) 541 82 21
E-mail: voorlichting@bekadidact.nl
Website: www.bekadidact.nl of www.taalleesland.nl

Jaar van uitgave

2004-2008

Algemeen

Taalleesland is een methode voor de groepen 4 tot en met 8 van de basisschool. De methode bestaat uit de twee leergangen: *Taalleesland Taal* en lezen en *Taalleesland Spelling*. In de Methodewijzer worden de volgende uitgangspunten aangegeven: "Taal en lezen: samen zijn ze sterker; Woordenschat = schoolsucces; Differentiatie voor zwak, sterk en snel; Interactie als basis voor strategisch leren; Sociaal leren: de leerlingen leren in samenspraak met hun klasgenootjes; Betekenisvol leren: leren in zinvolle contexten en Strategisch leren: strategieën gebruiken om problemen op te lossen." Op de website van *Taalleesland* is informatie te vinden zoals een overzicht van alle thema's van *Taal en lezen*, een overzicht van de leerlijnen en de laatste 'Taalleeskrant' met nieuwsfeiten en informatie over de methode.

Samenstelling

Taal en lezen bestaat per leerjaar uit: een handleiding, cd, woordwebmap met cd-rom, kopieersysteem op cd-rom, klassikale kaarten voor gespreksregels (groep 6) en spreekbeurten (groep 7) en voor de leerlingen twee of vier (groepen 6-8) taalleesboeken, één (groepen 6-8) of vier (groepen 4 en 5) werkboeken (verbruiksmateriaal), toetsboek (verbruiksmateriaal) en lees-, schrijf- en internetwijzers. Voor taalzwakke leerlingen is aanvullend 'Woordspoor' verkrijgbaar, bestaande uit een handleiding, twee werkboeken en een woordwebmap met cd-rom.

Taalleesland Spelling bestaat per leerjaar uit: handleiding, kopieersysteem op cd-rom, klassikale spellingkaart (vanaf groep 6) en voor de leerlingen spellingboek (groep 6-8), twee werkboeken, toetsboek (beiden verbruiksmateriaal) en antwoordenboek. Voor spellingzwakke leerlingen is aanvullend 'Spelspoor' verkrijgbaar, bestaande uit een handleiding voor de leerkracht en een cd-rom voor de leerling.

Als facultatief differentiatiemateriaal is 'Kies maar' beschikbaar. Dit bestaat per leerjaar uit twee werkboeken en een antwoordenboek. Voor de hele methode is een brochure 'Leerlijnen' ontwikkeld. Deze is te bestellen maar ook te downloaden op de methodewebsite.

Inhoud

Taalleesland Taal en lezen bevat uitgewerkte leerlijnen voor de (sub)domeinen luisteren en spreken, leesbegrip (begrijpend en studerend lezen), stellen, taalbeschouwing, woordenschat en leesbeleving. Luisteren en spreken vinden veelal in samenhang plaats maar ook expliciete aandacht voor de luistervaardigheden komt voor. In de groepen 4 en 5 worden de gespreksvaardigheden aangeboden. Bij spreken komen zowel ervaringsgesprekken als meningsvormende gesprekken aan de orde. Vanaf groep 7 besteedt de methode aandacht aan spreekbeurten.

Bij leesbegrip worden begrijpend en studerend lezen samen aangeboden. Het accent verschuift van begrijpend lezen in groep 4 en 5 naar studerend lezen in de hogere groepen. Bij de lessen staan strategieën centraal. Vanaf groep 7 wordt aandacht besteed aan internet.

De lessen taalbeschouwing gaan in op grammatica, woordvorming, zinsbouw, woordsoorten en interpunctie.

Bij de woordenschatlessen wordt gewerkt met woordwebben. Het leren van woorden is met de andere leerlijnen verweven. Bij stellen is er ondermeer aandacht voor tekstsoorten, schrijfdoelen en doelgroepen en voor vaardigheden zoals het logisch opbouwen van een tekst. Iedere jaargroep kent twaalf thema's waarbij elk thema drie weken duurt (inclusief toetsing en herhaling/verdieping). De thema's hebben betrekking op mens en levensonderhoud, mens en medemens, mens en macht, mens en cultuur, de mens als individu, mens en ruimte en mens en tijd.

Bij *Taal en lezen* worden aan het eind van elk thema de vorderingen in elke leerlijn gemeten. In het toetsboek staan toetsen voor taalbeschouwing, leesbegrip en woordenschat. Na de toets zijn er mogelijkheden om te herhalen of te verdiepen.

Omgaan met verschillen

Over het algemeen zijn er per les vijf opdrachten, drie voor alle leerlingen en twee om te differentiëren.

De methode heeft 'extra' opdrachten voor tempodifferentiatie en 'extraplus' opdrachten voor niveaudifferentiatie. Deze opgaven zijn in het les- en werkboek herkenbaar door een blauw kleurgebruik. Na de toetsen volgt, afhankelijk van de toetsresultaten, herhalingsstof (voor stellen, taalbeschouwing, leesbegrip) of verdiepingstof. Hiervoor zijn werkbladen opgenomen in het kopieersysteem. Het pakket 'Kies maar' kan gebruikt worden voor differentiatie naar belangstelling.

Spelling

Taalleesland Spelling is een aparte leergang waarin, zowel de spelling van onveranderlijke woorden als de werkwoordspelling (vanaf groep 6) aan de orde komen. Bij de spelling van de onveranderlijke woorden worden vier strategieën onderscheiden: fonologische strategie (vooral in groep 4), auditieve herkenningsstrategie, visuele inprentingstrategie en regelstrategie. In groep 4 en 5 worden deze strategieën apart aangeboden, daarna steeds meer door elkaar. De methode hanteert de spellingcategorieën van het Cito-leerlingvolgsysteem. Deze komen in eerste instantie per categorie aan de orde, later worden ook meerdere categorieën per les behandeld.

Taalleesland Spelling werkt in tegenstelling tot *Taal en Lezen* niet thematisch en bevat leerstof voor 34 leseenheden per jaar. Een leseenheid wordt in een week behandeld en bestaat uit vijf lessen van ongeveer een kwartier. In de lessen worden de leerkrachtgebonden lessen die volgens het didactisch model van directe instructie gaan afgewisseld met lessen zelfstandig werken.

Bij *Spelling* is er per les basisstof en extra stof om tempoverschillen op te vangen. Verder is er na een toets herhalingsstof of verdiepingsstof. Met 'Spelspoor' krijgen zwakkere spellers lesstof aangeboden die later in de hele groep aan de orde komt. Aan het eind van de week wordt

ongeveer dertig minuten instructie gegeven over de leerstof van de komende week. Hierbij wordt een stappenplan van: oriënteren, isoleren en generaliseren gehanteerd. Daarnaast is er software om twee keer per leseenheid extra te oefenen.

Meer info

[Leermiddelenplein](#)

[Methodewebsite](#)

Toelichting bij het compacten

Het routeboekje van *Taalleerland* is opgesteld volgens criteria van SLO met betrekking tot leerstof voor hoogbegaafde leerlingen. Leerlingen kunnen hiermee zelfstandig uit de voeten.

- Altijd samen beginnen en afsluiten. Dus woordcluster 1, Luisteren en spreken 1 (L/S) en zo veel mogelijk de eerste leesteksten van Leesbegrip 1 (LB) en de Thema-afsluiting (TA) wel.
- Woordenschat behoeft geen aandacht. Alleen woordcluster 1, vanwege gezamenlijke start, maar verder geen Woordclusters of woordsporen. In principe de lessen Woordbegrip in groep 6,7 en 8 ook niet, tenzij de leesteksten zeer relevant zijn of het om zinvol groepswerk gaat.
- Naast de introductie en afsluiting van het thema de gezamenlijke activiteiten, L/S en Leesbeleving (LBL) handhaven.
- Toepassing handhaven, vanwege het open karakter van de opdrachten en omdat het vaak om groepsactiviteiten gaat. Zo kan de hb-leerling bijdragen aan de kwaliteit van het totale werk in de klas.
- In principe de lessen Leesbegrip (LB), Taalbeschouwing (TB) en Stellen (ST) halveren door in één thema de tweede les met hetzelfde doel te laten vervallen. Uitzonderingen worden gemaakt wanneer met name leesteksten die geen verhaal of gedicht zijn relevant en interessant zijn voor de leerling. Belangrijk aandachtspunt hierbij is ook dat het thema breed blijft ingevuld. Om dit te bereiken is regelmatig gekozen om de interactie bij een eerste opdracht wel op te nemen.
- In principe alleen de extra-plusstof laten doen, niet de extra stof.
- In principe alleen de verdiepingsstof na toetsing laten doen.
- Kies Maar is bedoeld om vrij uit te kiezen, dus schrappen we alleen de opdrachten die we te gesloten of te makkelijk vinden. Verder laten we het aan de leerling zelf (of de leerkracht) over om een keuze te maken.

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al meer dan 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhoud van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40

F 053 430 76 92

E info@slo.nl

www.slo.nl

slo